

ОКША НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА

заступниця директора Департаменту інформації та взаємодії з громадськістю,
завідуюча відділом Секретаріату Кабінету Міністрів

Ціннісні та якісні зсуви у комунікаціях з громадськістю у період воєнного часу

Серед численних комунікаційних проблем і викликів воєнного часу неабияким випробуванням постають й ціннісні зсуви у свідомості мас та індивідів. У момент кризи українське громадянське суспільство виявилось готовим самоорганізуватися і надати серйозну підтримку державним інституціям у розв'язанні складних соціальних проблем. Надзвичайна згуртованість суспільства, підтримка та об'єднання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадян та бізнесу під час повномасштабного вторгнення росії в Україну стали вагомим чинником у протистоянні агресору. Дані соціологічних моніторингів фіксують поступове підвищення рівня довіри до інституцій держави. Так, за даними опитування KMIC, зокрема довіра до Уряду зросла з 14% до 52% (баланс зріс з -46% до +33%) [1].

Зрозуміло, що такі процеси не могли виникнути на порожньому місці. Усі роки незалежності України, на відміну від сусідньої країни-агресора, українське суспільство мало запит на демократичні перетворення. Громадяни, їх об'єднання не хотіли бути пасивними спостерігачами прийняття рішень органами влади, а прагнули, щоб їх думку запитували і враховували. З року в рік в Україні зростала громадська активність, збільшувалася кількість організацій громадянського суспільства, впроваджувалися нові інструменти громадської участі та практики міжсекторального партнерства.

За результатами соціологічного дослідження KMIC, опублікованими у січні 2023 р., зацікавленість населення політикою під час війни посилилася – «певною мірою політикою цікавляться 60,5%, дуже цікавляться 29,9%... Три чверті респондентів (75,9%) вважають, що зараз люди можуть вільно висловлювати свої політичні погляди. Перш за все це вказує на узгодженість сьогоднішніх поглядів основної частини населення з офіційною позицією та повідомленнями влади» [2].

Перед початком повномасштабної війни уряд у тісній співпраці з громадським сектором підготував нову Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства, що

визначає пріоритети у цій сфері на майбутні роки. Було проведено понад 40 онлайн- та офлайн-обговорень з метою отримання пропозицій до стратегії. У рамках міжнародної Ініціативи “Партнерство “Відкритий Уряд” були впроваджені механізми, які посилюють можливість організацій громадянського суспільства здійснювати громадський контроль та залучатися до прийняття рішень. Йдеться, зокрема, про відкриті дані, електронні петиції, системи електронних публічних закупівель ProZorro та продажів державного майна ProZorro.Sale та DoZorro.

Також Уряд і Парламент спільно з громадянським суспільством активно працювали над законопроектом про публічні консультації, який має суттєво покращити практику участі громадськості у прийнятті рішень, враховуючи європейські стандарти.

Триває процес підготовки плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України. У межах Національної ради з відновлення України від наслідків війни над документом працюють 24 робочі групи за напрямками, до яких залучено представників органів влади, міжнародних інституцій, бізнесменів, громадських діячів, експертів. Ключові положення плану були презентовані на конференції в Лугано, при цьому експерти з громадського сектору та бізнесу також мали можливість представити свої рекомендації.

На даний час спільно з громадськими експертами Секретаріатом Кабінету Міністрів доопрацьовується план заходів з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства. Не зважаючи, на повномасштабне вторгнення та пандемію було проведено понад 20 обговорень за участю представників громадянського суспільства, органів виконавчої влади, науковців.

Також, попри війну, розпочався інклюзивний процес розроблення нового плану дій України з впровадження Ініціативи “Партнерство “Відкритий Уряд”. Зокрема, увага буде зосереджуватися на тому, які інструменти відкритого урядування зможуть посилити нашу країну у боротьбі та відбудові.

Суттєво зростає і кількість матеріалів, що надходять до департаменту і потребують уваги і ретельного змістового аналізу. Враховуючи трансформації інформаційних потоків сьогодення, необхідність включатись у вирішення деяких проблем є невідкладною, а над іншими питаннями іноді повинна попрацювати група фахівців та експертів. Саме ступінь обробки інформації, її вагомість стали останнім часом важливим інструментом у роботі відділу, який підпорядковує свою роботу саме не виробленню імперативних рішень, а пошукам і впровадженню таких формул взаємодії, що забезпечують збереження самоцінності звернення та подальше його використання у разі необхідності.

Висновки: повномасштабне вторгнення росії в Україну не зупинило співпрацю органів державної влади та громадянського суспільства. Навпаки, міжсекторальна взаємодія поглиблюється у реалізації спільних проєктів, напрацюванні спільного бачення на шляху відновлення України. І завданням органів державної влади є відповісти на підвищені суспільні очікування до рівня відкритості, підзвітності та наближеності держави до потреб громадян.

Список джерел:

1. [Всеукраїнське опитування громадської думки «Омнібус», проведене Київським міжнародним інститутом соціології](#) (грудень 2022 року).
2. [Соціологічний моніторинг «Українське суспільство». Громадська думка в Україні після 10 місяців війни, проведений Інститутом соціології НАН України](#) (грудень 2022 року).